

hoc uno tantum indigeo, ut inveniam gratiam in conspectu tuo domine mi.

16. Reversus est itaque illo die Esau itinere quo venerat in Seir.

[* Ubi videtur, anno quo anno habitasse.

17. Et Iacob venit in Socoth: * ubi edificata domo & fixis tentoriis appellavit nomen loci illius Socoth, id est, tabernacula.

18. Transivitque in Salem urbem Sichimorum, quæ est in terra Chanaan, postquam reversus est de Mesopotamia Syriæ: & habitavit iuxta oppidum.

19. Emitte partem agri in qua fixerat tabernacula, a filiis Hemor patris Sichem centum agnis.

20. Et erecto ibi altari, * invocavit super illud fortissimum Deum Israël.

* Eodem videlicet loco, in quo Abraham primum suum altare erexit.

Sup. c. 12. Et ubi fons Jacob erat, de quo in Evang.

CAPUT XXXIV.

Ob Dina raptum ac stuprum à Sichem Sichemitarum principis filio, Sichemita prius circumcisi, à Simeone & Levi Dinae fratribus perimuntur, atque à reliquis Jacob filiiis urbs eorum vastatur: quapropter Simeon & Levi à patre arguuntur.

1. Egredita est * autem Dina filia Lia: ut videret mulieres regionis illius.

2. Quam cum vidisset Sichem filius Hemor Hevæi, princeps terræ illius, adamavit eam: & rapuit, & dormivit cum illa, vi opprimens virginem.

3. Et conglutinata est anima eius cum ea, tristemente delinivit blanditiis.

4. Et pergens ad Hemor patrem suum, Accipe, inquit, mihi puellam hanc coniugem.

5. Quod cum audisset Iacob absentibus filiis, & in pastu pecorum occupatis, siluit donec redirent.

6. Egresso autem Hemor patre Sichem ut loqueretur ad Iacob,

7. ecce filij eius veniebant de agro: auditoque quod acciderat, irati sunt valde, eò quòd frædam rem operatus esset in Israël, & violata filia Iacob, rem illicitam perpetrasset.

8. Locutus est itaque Hemor ad eos: Sichem filij mei adhæsit anima filiæ vestræ: date eam illi uxorem:

9. & iungamus vicissim connubia: filias vestras tradite nobis, & filias nostras accipite.

10. Et habitate nobiscum: terram in potestate vestra est, exercete, negotiamini, & possidete eam.

* Ann. M. circiter 2273. Ant. Chr. 1731. Cum esset Dina annor. circiter 15.

11. Sed & Sichem ad patrem & ad fratres eius ait: Inveniam gratiam coram vobis: & quæcumque statueritis, dabo:

12. augete dotem, & munera postulate, & liberet tribum quod petieritis: tantum date mihi puellam hanc uxorem.

13. Responderunt filij Iacob Sichem & patri eius in dolo, savientes ob stuprum sororis:

14. Non possumus facere quod petitis, nec dare sororem nostram homini incircumciso: quod illicitum & nefarium est apud nos.

15. Sed in hoc valebimus federari, si volueritis esse similes nostri, & circumcidatur in vobis omne masculini sexus:

16. tunc dabimus & accipiemus mutuo filias vestras, ac nostras: & habitabimus vobiscum, erimusque unus populus:

17. si autem circumcidi nolueritis, tollemus filiam nostram, & recedemus.

18. Placuit oblatio eorum Hemor, & Sichem filio eius:

19. nec distulit adolescens quin statim quod petebatur exleret: amabat enim puellam valde, & ipse erat inclytus in omni domo patris sui.

20. Ingressique portam urbis, locuti sunt ad populum:

21. Viri isti pacifici sunt, & volunt habitare nobiscum: negotientur in terra, & exerceant eam, quæ spaciata & lata cultoribus indiget: filias eorum accipiemus uxores, & nostras illis dabimus.

22. Unum est quo differtur tantum bonum: Si circumcidamus masculos nostros, ritum gentis imitantes.

23. Et substantia eorum, & pecora, & cuncta quæ possident, nostra erunt: tantum in hoc acquiescamus, & habitantes simul, unum efficiemus populum.

24. Assensique sunt omnes, circumcisis cunctis maribus.

25. Et ecce, die tertio quando gravissimum vulnere dolor est: arreptis, duo filij Iacob, Simeon & Levi fratres Dinae, gladiis, ingressi sunt urbem confidenter, * interfectisque omnibus masculis,

26. Hemor & Sichem pariter necaverunt, tollentes Dinam de domo Sichem sororem suam.

27. Quibus egressis, irruerunt super occisos ceteri filij Iacob: & depopulati sunt urbem in ultionem stupri.

28. Oves eorum, & armenta, & asinetæ, cunctaque vastantes quæ in domibus & in agris erant,

29. par-

* Inf. 49. 6. 11.

29. parvulos quoque eorum & uxores duxerunt captivas.

30. Quibus patris auctacter, Iacob dixit ad Simeon & Levi: Turbastis me, & odiosum fecistis me Chananeis, & Pherezæis habitatoribus terræ huius. nos pauci sumus: illi congregati percussent me, & delebor ego, & domus mea.

31. Responderunt: Numquid ut scorto abuti debueret sorore nostra?

CAPUT XXXV.

Cum Iacob idola suorum iuxta Sichem defecisset, iubente Domino ascendit in Bethel, ubi edificavit altari Deo sacrificavit, novaque Dei apparitione confortatus fuit. Debora mortua: nascitur Benjamin cum morte matris Rachel: Ruben cum Balaa incestum committit: numerantur filij Iacob, cuius pater Isaac moritur.

Eodem ann. 2273. * Sup. 28. 13.

1. Interea locutus est Deus ad Iacob: Surge, & ascende Bethel, & habita ibi, facque altare Deo qui apparuit tibi quando fugiebas Esau fratrem tuum.

2. Iacob vero convocata omni domo sua, ait: Abijcite deos alienos qui in medio vestri sunt, & mundamini, ac mutate vestimenta vestra.

3. Surgite, & ascendamus in Bethel, ut faciamus ibi altare Deo: qui exaudivit me in die tribulationis meæ, & socius fuit itineris mei.

4. Dederunt ergo ei omnes deos alienos quos habebant, & in aures quæ erant in auribus eorum: at ille infodit * ea subter terebinthum, quæ est post urbem Sichem.

* Exod. 32. 20. Reg. 18. 4.

5. Cumque profecti essent, terror Dei invasit omnes per circuitum civitates, & non sunt ausi persequi recedentes.

6. Venit igitur Iacob Luzam, quæ est in terra Chanaan, cognomento Bethel: ipse & omnis populus cum eo.

7. Edificavitque ibi altare, & appellavit nomen loci illius, Domus Dei: ibi enim apparuit ei Deus cum fugeret fratrem suum.

* Sup. 28. 18.

8. Eodem tempore mortua est Debora nutrix Rebecca, & sepulta est ad radices Bethel subter quercum: vocatumque est nomen loci illius, Quercus fletus.

9. Apparuit autem iterum Deus Iacob postquam reversus est de Mesopotamia Syriæ, benedixitque ei,

10. dicens: * Non vocaberis ultra Iacob,

* Sup. 32. 28.

sed Israël erit nomen tuum. Et appellavit eum Israël,

11. dixitque ei: Ego Deus omnipotens, cresce, & multiplicare: gentes, & populi nationum ex te erunt, reges de lumbis tuis egredientur.

12. Terramque quam dedi Abraham & Isaac, dabo tibi & semini tuo post te.

13. Et recessit ab eo.

14. Ille verò erexit titulum lapideum in loco quo locutus fuerat ei: Deus: libans super eum libamina, & effundens oleum:

15. vocansque nomen loci illius, Bethel.

16. * Egressus autem inde, venit verno tempore ad terram quæ ducit Ephratam: in qua cum parturiret Rachel,

17. ob difficultatem partus periclitari coepit. Dixitque ei obstetrix: Noli timere, quia & hunc habebis filium.

18. Egrediente autem anima præ dolore, & imminente iam morte, vocavit nomen filij sui Benoni, id est filius doloris mei: pater verò appellavit eum Benjamin, id est filius dextræ.

19. Mortua est ergo Rachel, & sepulta est in via quæ ducit Ephratam, hæc est Bethlehem.

20. Erexitque Iacob titulum * super sepulchrum eius: * Hic est titulus monumenti Rachel, usque in presentem diem.

21. * Egressus inde, fixit tabernaculum trans Turrem gregis.

22. * Cumque habitaret in illa regione, abiit Ruben, & dormivit cum Balaa concubina patris sui: quod illum minime lauit. Erant autem filij Iacob duodecim.

23. Filij Lia: primogenitus Ruben, & Simeon, & Levi, & Iudas, & Issachar, & Zabulon.

24. Filij Rachel: Ioseph & Benjamin.

25. Filij Balæ ancillæ Rachelis: Dan & Nephthali.

26. Filij Zelphe ancillæ Lia: Gad & Aser: hi sunt filij Iacob, qui nati sunt ei in Mesopotamia Syriæ.

27. * Venit etiam ad Isaac patrem suum in Mambre, Civitatem Arbee, hæc est Hebron: in qua peregrinatus est Abraham & Isaac.

28. Et completi sunt dies Isaac centum octoginta annorum.

29. Consumptusque ætate mortuus est: & appositus est populo suo senex & plenus dierum: & sepelierunt eum Esau & Iacob filij sui.

* Ann. M. 2274. Ant. Chr. 1730. Anno Jacobi 106. Iosephi 15.

* i. colum-nam. * Inf. 48. 7. * Eodem anno.

† Mille passus a Bethlehem iuxta quam Angelus pastoribus nuntiavit Dominum natum.

* Inf. 49. 4. † Nempè fere omnes, nam Benjamin natus est iuxta Bethlehem.

sup. vers. 18. * Ann. M. 2275. Ant. Chr. 1729.

† Ann. M. 2288. Ant. Chr. 1716.

Anno Jacobi 120. Iosephi 29.

CAPUT XXXVI.

Esau cum uxoris & filiis à fratre Jacob ob nimirum utriusque opulentiam separatur: filiorum Esau genealogia cum habitacione describitur.

1. **H**æ sunt autem generationes Esau, ipse est Edom.
2. Esau accepit uxores de filiabus Chanaan: Ada filiam Elon Hethæi, & Oolibama filiam Anæ filie Sebeon Hevæi.
3. Basemath quoque filiam Ismael sororem Naboioth.
4. *Peperit autem Ada, Eliphaz: Basemath genuit Rahuel.
5. Oolibama genuit Iehus & Ihelon & Core. hi filij Esau qui nati sunt ei in terra Chanaan.
6. Tulit autem Esau uxores suas & filios & filias, & omnem animam domus suæ, & substantiam, & pecora, & cuncta quæ habere poterat in terra Chanaan: & abiit in alteram regionem, necessitate a fratre suo Jacob.
7. *Divites enim erant valde, & simul habitare non poterant: nec sustinebat eos terra peregrinationis eorum præ multitudine gregum.
8. *Habitavitque Esau in monte Seir, ipse est Edom.
9. Hæ autem sunt generationes Esau patris Edom in monte Seir,
10. & hæc nomina filiorum eius: *Eliphaz filius Ada uxoris Esau: Rahuel quoque filius Basemath uxoris eius.
11. Fueruntque Eliphaz filij: Theman, Omar, Sepho, & Gatham, & Cenez.
12. Erat autem Thamna, concubina Eliphaz filij Esau: quæ peperit ei Amalech. hi sunt filij Ada uxoris Esau.
13. Filij autem Rahuel: Nahath & Zara, Samma & Meza. hi filij Basemath uxoris Esau.
14. Isti quoque erant filij Oolibama filie Anæ filie Sebeon, uxoris Esau, quos genuit ei, Iehus & Ihelon & Core.
15. Hi duces filiorum Esau: Filij Eliphaz primogeniti Esau: dux Theman, dux Omar, dux Sepho, dux Cenez,
16. dux Core, dux Gatham, dux Amalech. hi filij Eliphaz in terra Edom, & hi filij Ada.
17. Hi quoque filij Rahuel filij Esau: dux Nahath, dux Zara, dux Samma, dux Meza. hi autem duces Rahuel in Terra

* 1. Par. 1. 35.

* Sup. 13. 6.

* Jos. 24. 4.

* 1. Par. 1. 35.

- Edom: isti filij Basemath uxoris Esau.
18. Hi autem filij Oolibama uxoris Esau: dux Iehus, dux Ihelon, dux Core. hi duces Oolibama filie Anæ uxoris Esau.
19. Isti sunt filij Esau, & hi duces eorum: ipse est Edom.
20. *Isti sunt filij Seir Horraei, habitatores terræ: Lotan, & Sobal, & Sebeon, & Ana,
21. & Dison, & Eser, & Disan. hi duces Horraei, filij Seir in terra Edom.
22. Facti sunt autem filij Lotan: Hori & Heman. erat autem soror Lotan, Thamna.
23. Et isti filij Sobal: Alvan & Manahat & Ebal, & Sepho & Onam.
24. Et hi filij Sebeon: Aia & Ana. Iste est Ana qui invenit aquas calidas in solitudine, cum pasceret asinos Sebeon patris sui:
25. habuitque filium Dison, & filiam Oolibama.
26. Et isti filij Dison: Hamdan, & Eseban, & Iethran, & Charan.
27. Hi quoque filij Eser: Balaan, & Zavan, & Acan.
28. Habuit autem filios Disan: Hus, & Aram.
29. Hi duces Horraeorum: dux Lotan, dux Sobal, dux Sebeon, dux Ana,
30. dux Dison, dux Eser, dux Disan: isti duces Horraeorum qui imperaverunt in Terra Seir.
31. Reges autem qui regnaverunt in Terra Edom antequam haberent regem filij Israel, fuerunt hi:
32. Bela filius Beor, nomenque urbis eius Denaba.
33. Mortuus est autem Bela, & regnavit pro eo Iobab filius Zare de Bosra.
34. Cùmque mortuus esset Iobab, regnavit pro eo Husam de terra Themanorum.
35. Hoc quoque mortuo, regnavit pro eo Adad filius Badad, qui percussit Madian in regione Moab: & nomen urbis eius Avith.
36. Cùmque mortuus esset Adad, regnavit pro eo Semla de Masreca.
37. Hoc quoque mortuo regnavit pro eo Saül de fluvio Rohoboth.
38. Cùmque & hic obisset, successit in regnum Balanan filius Achobor.
39. Isto quoque mortuo regnavit pro eo Adar, nomenque urbis eius Phau: & appellabatur uxor eius Meetabel, filia Matred filie Mezaab.
40. Hæc ergo nomina ducum Esau in

* 1. Par. 1. 38.

cognationibus, & locis, & vocabulis suis: dux Thamna, dux Alva, dux Ietheth,

41. dux Oolibama, dux Ela, dux Phinon,
42. dux Cenez, dux Theman, dux Mabsar,
43. dux Magdiel, dux Hiram: hi duces Edom habitantes in terra imperij sui, ipse est Esau pater Idumæorum.

CAPUT XXXVII.

Ioseph fratres apud patrem de crimine accusans, utriusque somnia narrans, fratrum odium in se concitat: quare primum volentes illum occidere, consilio Iude primo in cisternam detruditur; deinde venditur Ismaëlitis in scio Ruben: a patre autem existimante eum a fera occisum lugetur, interea Ioseph in Ægypto Putiphari venditur.

1. **H**abitavit autem Jacob in terra Chanaan, * in qua pater suus peregrinatus est.
2. Et hæc sunt generationes eius: Ioseph cùm sedecim esset annorum, † pascobat gregem cum fratribus suis adhuc puer: & erat cum filiis Balæ & Zelphe uxorum patris sui: accusavitque fratres suos apud patrem crimine pessimo.
3. Israel autem diligebat Ioseph super omnes filios suos; eo quod in senectute genuisset eum: fecitque ei tunicam polymitam.
4. Videntes autem fratres eius quoddam patre plus cunctis filiis amaretur, odeantur eum, nec poterant ei quidquam pacifice loqui.
5. Accidit quoque ut visum somnium referret fratribus suis: quæ causa maioris odij seminarium fuit.
6. Dixitque ad eos: Audite somnium meum quod vidi:
7. Putabam nos ligare manipulos in agro: & quasi consurgere manipulum meum, & stare, vestrosque manipulos circumstantes adorare manipulum meum.
8. Responderunt fratres eius: Numquid rex noster eris? aut subjiciemur ditioni tue? Hæc ergo causa somniorum atque sermonum, invidiæ & odij fomitem ministravit.
9. Aliud quoque vidit somnium, quod narrans fratribus, ait: Vidi per somnium, quasi solem, & lunam, & stellas undecim adorare me.
10. Quod cùm patri suo, & fratribus retulisset, increpavit eum pater suus, &

- dixit: Quid sibi vult hoc somnium quod vidisti? num ego & mater tua, & fratres tui adorabimus te super terram?
11. Invebantur igitur fratres sui: pater verò rem tacitus considerabat.
12. Cùmque fratres illius in pascendis gregibus patris morarentur in Sichem, dixit ad eum Israël: Fratres tui pascunt oves in Sichimis: veni, mittam te ad eos. Quo respondente,
13. ait ei: Vade, & vide si cuncta prospera sint erga fratres tuos, & pecora: & renuncia mihi quid agatur. Missus de Valle Hebron, venit in Sichem:
15. invenitque eum vir errantem in agro, & interrogavit quid quæreret.
16. At ille respondit: Fratres in eos quero, indica mihi ubi pascant greges.
17. Dixitque ei vir: Recesserunt de loco isto: audivi autem eos dicentes: Eamus in Dothain. Perrexit ergo Ioseph post fratres suos, & invenit eos in Dothain.
18. Qui cùm vidissent eum procul, antequam accederet ad eos, cogitaverunt illum occidere: sed inveno loquebantur: Ecce somniator venit.
20. venite, occidamus eum, & mittamus in cisternam veterem: dicemusque, Fera pessima devoravit eum: & tunc apparebit quid illi prosint somnia sua.
21. *Audiens autem hoc Ruben, nitebatur liberare eum de manibus eorum, & dicebat:
22. Non interficiatis animam eius, nec effundatis sanguinem: sed projicite eum in cisternam hanc, quæ est in solitudine, manusque vestras servate innoxias: hoc autem dicebat, volens eripere eum de manibus eorum, & reddere patri suo.
23. Confestim igitur ut pervenit ad fratres suos, nudaverunt eum tunica falari, & polymita.
24. miseruntque eum in cisternam veterem, quæ non habebat aquam.
25. Et sedentes ut comederent panem, viderunt Ismaëlitis viatores venire de Galaad, & camelos eorum portantes aromata, & resinam, & stacten, in Ægyptum.
26. Dixit ergo Iudas fratribus suis: Quid nobis prodest si occiderimus fratrem nostrum, & celaverimus sanguinem ipsius?
27. Melius est ut venundetur Ismaëlitis, & manus nostræ non polluantur: frater enim, & caro nostra est. Acquireverunt fratres sermonibus illius.

28. Et

* Nempè in Hebron. Supr. 35. 27. † Completorum scilicet, unde de codicibus Hebr. Chald. & Græci illum notant 17. annorum tunc fuisse: nempè inchoatorum. Anno M. 2270. Ant. Chr. 1728.

FER. 6. POST DO. MIN. 2. QUADR.

* Sap. 10. 13. * Ann. M. 2276. Ant. Chr. 1728. Etatis eius 17. (Ioseph 1. 2. cap. 3.) Ante Isaac obitum 12.

28. * Et pretereuntibus Madianitis negotiatoribus, extrahentes eum de cisterna, vendiderunt eum Ismaelitibus, viginti argenteis: qui duxerunt eum in Aegyptum. 29. Reversusque Ruben ad cisternam, non invenit puerum: 30. & scissis vestibus pergens ad fratres suos, ait: Puer non comparet, & ego quò ibo? 31. Tulerunt autem tunicam eius, & in sanguine hœdi, quem occiderant, tinxerunt: mittentes qui ferrent ad patrem, & dicerent: Hanc invenimus: vide utrum tunica filij tui sit, an non? 32. Quam cùm agnovisset pater, ait: Tunica filij mei est, fera pessima comedit eum, bestia devoravit Ioseph. 34. Scissisque vestibus, indutus est cilicio, lugens filium suum multo tempore. 35. Congregatis autem cunctis liberis eius ut leniret dolorem patris, noluit consolationem accipere, sed ait: Descendam ad filium meum lugens in infernum. Et illo perseverante in fletu, 36. Madianitæ vendiderunt Ioseph in Aegypto Putiphari eunucho Pharaonis magistro militum.

CAPUT XXXVIII.

Iudas ex uxore Chananea tribus filijs susceptis, primum & deinde secundum Thamar copulavit: quibus mortuis, eam insens pro scorto cognovit, quo concubitu Phares & Zaram geniti.

1. Eodem tempore descendens Iudas a fratribus suis, divertit ad virum Odollamitem, nomine Hiram. 2. * Viditque ibi filiam hominis Chananaei, vocabulo Sae: & accepta uxore, ingressus est ad eam. 3. Quæ concepit, & peperit filium, & vocavit nomen eius Her. 4. Rursumque concepto foetu, natum filium vocavit Onan. 5. Tertium quoque peperit: quem appellavit Sela. quo nato, parere ultra cessavit. 6. Dedit autem Iudas uxorem primogenito suo Her, nomine Thamar. 7. Fuit quoque Her primogenitus Iudæ, nequam in conspectu Domini: & ab eo occisus est.

* 1. Par. 2. 3. * Num. 26. 19. * Num. 26. 19.

† Hanc historiam contigisse aliquam partem ante venditionem Iosephi necesse est: cùm ab hac vendit, ad descendum Iacob cum tota sua familia, tantum anni interfuissent, qui tot hominum generationibus non sufficere: presertim cum filij Phares recenseantur in enumeratione familiarum. Infr. 46. 12.

8. Dixit ergo Iudas ad Onan filium suum: Ingredere ad uxorem fratris tui, & sociare illi, ut suscites semen fratri tuo. 9. Ille sciens non sibi nasci filios, in troiens ad uxorem fratris sui, semen fundebat in terram, ne liberi fratris nomine nascerentur. 10. Et idcirco percussit eum Dominus, quòd rem detestabilem faceret. 11. Quam ob rem dixit Iudas Thamar nurui suæ: Esto vidua in domo patris tui, donec crescat Sela filius meus: timebat enim ne & ipse moreretur, sicut fratres eius. Quæ abiit, & habitavit in domo patris sui. 12. Evolutis autem multis diebus, mortua est filia Sæ uxor Iudæ: qui post luctum consolatione suscepta, ascendeat ad tonsores ovium suarum, ipse & Hiras opilio gregis Odollamites, in Thannas. 13. Nunciatumque est Thamar quòd socer illius ascenderet in Thannas ad tendendas oves. 14. Quæ, depositis viduitatis vestibus, assumpsit theristrum: & mutato habitu, sedit in bivio itineris, quò ducit Thannas: eò quòd crevisset Sela, & non eum accepisset maritum. 15. Quam cùm vidisset Iudas, suspicatus est esse meretricem: operuerat enim vultum suum, ne agnosceretur. 16. Ingrediensque ad eam, ait: Dimitte me ut coëam tecum: nesciebat enim quòd nurus sua esset. Quæ respondente: Quid dabis mihi ut fruaris concubitu meo? 17. dixit: Mittam tibi hœdum de gregibus. Rursumque illa dicente: Patar quòd vis, si dederis mihi arrhabonem, donec mittas quòd polliceris. 18. Ait Iudas: Quid tibi vis pro arrhabone dari? Respondit: Annulum tuum, & armillam, & baculum quem manu tenes. Ad unum igitur coëtum mulier concepit. 19. & surgens abiit: depositoque habitu, quem sumpserat, induta est viduitatis vestibus. 20. Misit autem Iudas hœdum per pastorem suum Odollamitem, ut reciperet pignus quòd dederat mulieri: qui cùm non invenisset eam, 21. interrogavit homines loci illius: Ubi est mulier quæ sedebat in bivio? Respondentibus cunctis: Non fuit in loco isto meretrix. 22. Reversus est ad Iudam, & dixit ei:

Non

* Matth. 1. 3. * 1. Par. 2. 4.

Non invenit eam: sed & homines loci illius dixerunt mihi, nunquam sedisse ibi scortum. 23. Ait Iudas: Habeat sibi, certè mendacij arguere nos non potest, ego misi hœdum quem promiseram: & tu non invenisti eam. 24. Ecce autem post tres menses nunciaverunt Iudæ, dicentes: Fornicata est Thamar nurus tua, & videtur uterus illius intumescere. Dixitque Iudas: Prodecite eam ut comburatur. 25. Quæ cùm duceretur ad poenam, misit ad socerum suum, dicens: De viro, cuius hæc sunt, concepi: cognosce cuius sit annulus, & armilla, & baculus. 26. Qui, agnitis muneribus, ait: Iustior me est: quia non tradidi eam Sela filio meo. Attamen ultra non cognovit eam. 27. Instante autem partu, apparuerunt gemini in utero: atque in ipsa effusione infantium unus protulit manum, in qua obstetrix ligavit coccinum dicens: 28. Iste egredietur prior. 29. Illo verò retrahente manum, egressus est alter: dixitque mulier: Quare divisa est propter te maceria? & ob hanc causam vocavi nomen eius Phares. 30. Postea egressus est frater eius, in cuius manu erat coccinum: quem appellavit Zara.

CAPUT XXXIX.

Cum prospere ageret Ioseph apud herum Putipharem, eique gratus totam administraret familiam, contemnens heram saepius de concubitu interpellantem, accusatur apud dominum, & in carcerem conjicitur, ubi custodis gratiam demeretur, à quo omnium vincitorum curam accipit.

1. Igitur Ioseph ductus est in Aegyptum, emittique eum Putiphar eunucho Pharaonis, princeps exercitus, vir Aegyptius, de manu Ismaelitarum, a quibus perductus erat. 2. Fuitque Dominus cum eo, & erat vir in cunctis prospere agens: habitavitque in domo domini sui, 3. qui optime noverat Dominum esse cum eo, & omnia, quæ gereret, ab eo dirigi in manu illius. 4. Invenitque Ioseph gratiam coram domino suo, & ministrabat ei: a quo praepositus omnibus gubernabat creditam sibi

domum, & universa quæ ei tradita fuerant: 5. benedixitque Dominus domui Aegyptii propter Ioseph, & multiplicavit tam in aëdibus quam in agris cunctam eius substantiam: 6. nec quidquam aliud noverat, nisi panem quò vesceretur. Erat autem Ioseph pulchra facie, & decorus aspectu. 7. Post multos itaque dies iniecit domina sua oculos suos in Ioseph, & ait: Dormi mecum. 8. Qui nequaquam acquiescens operi nefario, dixit ad eam: Ecce dominus meus, omnibus mihi traditis, ignorat quid habeat in domo sua: 9. nec quidquam est quòd non in mea sit potestate, vel non tradiderit mihi, præter te, quæ uxor eius est: quò modo ergo possum hoc malum facere, & peccare in Deum meum? 10. Huiuscemodi verbis per singulos dies & mulier molestata erat adolescentis: & ille recusabat stuprum. 11. Accidit autem quadam die ut intraret Ioseph domum, & operis quippiam absque arbitris faceret: 12. & illa, apprehensâ lacinia vestimenti eius, diceret: Dormi mecum. Qui relicto in manu eius pallio fugit, & egressus est foras. 13. Cùmque vidisset mulier vestem in manibus suis, & se esse contemptam, 14. vocavit ad se homines domus suæ, & ait ad eos: En introduxit virum Hebræum, ut illuderet nobis: ingressus est ad me, ut coëret mecum: cumque ego succlamassém, 15. & audisset vocem meam, reliquit pallium quò tenebam, & fugit foras. 16. In argumentum ergo fidei retentum pallium ostendit marito revertenti domum, 17. & ait: Ingressus est ad me servus Hebræus quem adduxisti, ut illuderet mihi: 18. cùmque audisset me clamare, reliquit pallium quò tenebam, & fugit foras. 19. His auditis dominus, & nimium credulus verbis coniugis, iratus est valdè: 20. tradiditque Ioseph in carcerem, ubi vincti regis custodiebantur, & erat ibi clausus. 21. Fuit autem Dominus cum Ioseph, & miserat illius dedit ei gratiam in conspectu principis carceris. 22. Qui tradidit in manu illius univ-

* Ann. M. circiter 2286. Ant. Chr. 1718. vitæ Joseph 27. Corn. & Atul. * i. Extrema finis, seu ora vestimenti.

sos vindictos qui in custodia tenebantur: & quidquid fiebat, sub ipso erat.

23. Nec noverat aliquid, cunctis ei creditis: Dominus enim erat cum illo, & omnia opera eius dirigebat.

CAPUT XL.

Eunuchorum Pharaonis in carcere Joseph somnia interpretatus; alterum officio pristino restitutum, alterum suspendio finiendum prædixit, quæ omnia in Pharaonis natalitio evenerunt.

Ann. M.
2287.
Ant. Chr.
1717.

1. **H**IS ita gestis, accidit ut peccarent duo eunuchi, pincerna regis Ægypti, & pistor, domino suo.

2. Iratusque contra eos Pharo (nam alter pincernis præerat, alter pistoribus) misit eos in carcerem principis militum, in quo erat vinculus & Ioseph.

3. At custos carceris tradidit eos Ioseph, qui & ministrabat eis: aliquantum temporis fluxerat, & illi in custodia tenebantur.

4. Videruntque ambo somnium nocte unâ, iuxta interpretationem congruam sibi:

5. ad quos cum introisset Ioseph mane, & vidisset eos tristes,

6. sciscitatus est eos, dicens: Cur tristior est hodie solito facies vestra?

7. Qui responderunt: Somnium vidimus, & non est qui interpretetur nobis. Dixitque ad eos Ioseph: Numquid non Dei est interpretatio? referte mihi quid videritis.

8. Narravit prior, præpositus pincernarum, somnium suum: Videbam coram me vitæ,

9. in qua erant tres propagine, crescere paulatim in gemmas, & post flores uvæ maturescere:

10. calicemque Pharaonis in manu mea: tuli ergo uvas, & expressi in calicem quem tenebam, & tradidi poculum Pharaoni.

11. Respondit Ioseph: Hæc est interpretatio somnij: Tres propagine, tres adhuc dies sunt:

12. post quos recordabitur Pharo ministerij tui, & restituet te in gradum pristinum: dabisque ei calicem iuxta officium tuum, sicut ante facere consueveras.

13. Tantum memento mei, cum benè tibi fuerit, & facias mecum misericordiam: ut suggeras Pharaoni ut educat me de isto carcere:

14. quia furto sublatus sum de terra Hebræorum, & hic innocens in lacum missus sum.

15. Videns pistorum magister quòd prudenter somnium dissolvisset, ait: Et ego vidi somnium, Quòd tria canistra farinæ haberem super caput meum:

16. & in uno canistro quod erat excelsum, portare me omnes cibos qui fiunt arte pistoria, avesque comedere ex eo.

17. Respondit Ioseph: Hæc est interpretatio somnij: Tria canistra, tres adhuc dies sunt:

18. post quos auferet Pharo caput tuum, ac suspendet te in cruce, & lacerabunt volucres carnes tuas.

19. Exinde dies tertius natalitij Pharaonis erat: qui faciens grande convivium pueris suis, recordatus est inter epulas magistri pincernarum, & pistorum principis.

20. Restituitque alterum in locum suum, ut porrigeret ei poculum:

21. alterum suspendit in patibulo, ut coniectoris veritas probaretur.

22. Et tamen succedentibus prosperis, præpositus pincernarum oblitus est interpretis sui.

CAPUT XLI.

Somnia Pharaonis de bobus & spiciis, cum nemo aliis valeret interpretari, unicuique Joseph interpretatur, idèque toti Ægypto præficitur; & ex Aseneth data sibi à Pharaone uxore duos sustulit filios ante septem famis annos; sterilitas tandem fertilitati succedit.

1. **P**OST duos annos vidit Pharo somnium. Putabat se stare super fluvium,

2. de quo ascendebant septem boves, pulchræ & crassæ nimis: & pascabantur in locis palustribus.

3. Aliæ quoque septem emergabant de flumine, fædæ, confectæque maciæ: & pascabantur in ipsa annis ripa in locis virentibus:

4. devoraveruntque eas, quarum mira species & habitudo corporum erat. Expergefactus Pharo,

5. rursus dormivit, & vidit alterum somnium: Septem spiciæ pululabant in culmo uno plenæ atque formosæ:

6. aliæ quoque totidem spiciæ tenues, & percussæ uredine oriebantur,

Ann. M.
2289.
Ant. Chr.
1715.

7. devorantes omnem priorum pulchritudinem. Evigilans Pharo post quietem,

8. & factò mane, pavore perterritus, misit ad omnes coniectores Ægypti, cunctosque sapientes: & accersitis narravit somnium, nec erat qui interpretaretur.

9. Tunc demum reminiscens pincernarum magister, ait: Confiteor peccatum meum:

10. Iratus rex servis suis, me & magistrum pistorum retrudi iussit in carcerem principis militum:

11. ubi una nocte uterque vidimus somnium præaugur futurorum.

12. Erat ibi puer Hebræus, eiusdem ducis militum famulus: cui narrantes somnia,

13. audivimus quiddam postea rei probavit eventus. ego enim reddidit sum officio meo: & ille suspensus est in cruce.

14. Protinus ad regis imperium eductum de carcere Ioseph totonderunt: ac veste mutata obulcrunt ei.

15. Cui ille ait: Vidi somnia, nec est qui edisserat: quæ audivi te sapientissimè conijcere.

16. Respondit Ioseph: Absque me Deus respondebit prospera Pharaoni.

17. Narravit ergo Pharo quod viderat: Putabam me stare super ripam fluminis,

18. & septem boves de amne conscendere, pulchras nimis, & obesas carnis: quæ in pastu paludis virecta carpebant.

19. & ecce, has sequebantur aliæ septem boves, in tantum deformes & macilentæ, ut nunquam tales in terra Ægypti viderim:

20. quæ, devoratis & consumptis prioribus,

21. nullum saturitatis dedere vestigium: sed simili maciæ & squalore torpebant. Evigilans, rursus sopore depressus,

22. vidi somnium: Septem spiciæ pululabant in culmo uno plenæ atque pulcherrimæ.

23. Aliæ quoque septem tenues & percussæ uredine, oriebantur e stipula:

24. quæ priorum pulchritudinem devoraverunt. Narravi coniectoris somnium, & nemo est qui edisserat.

25. Respondit Ioseph: Somnium regis unum est: quæ facturus est Deus, ostendit Pharaoni.

26. Septem boves pulchræ, & septem spiciæ plenæ: septem ubertatis anni sunt: eandemque vim somnij comprehendunt.

27. Septem quoque boves tenues atque macilentæ, quæ ascenderunt post eas, & septem spiciæ tenues, & vento urente percussæ: septem anni venturæ sunt famis.

28. Qui hoc ordine complebuntur:

29. Ecce septem anni venient fertilitatis magnæ in universa Terra Ægypti:

30. quos sequetur septem anni alij tantæ sterilitatis, ut oblivioni tradatur cuncta retro abundantia: consumptura est enim fames omnem terram,

31. & ubertatis magnitudinem perditura est inopiæ magnitudo.

32. Quod autem vidisti secundò ad eandem rem pertinens somnium: firmitatis indicium est, eò quòd fiat sermo Dei, & velocius impletur.

33. Nunc ergo provideat rex virum sapientem & industrium, & præficiat eum Terræ Ægypti:

34. Qui constituat præpositos per cunctas regiones: & quintam partem fructuum per septem annos fertilitatis,

35. qui iam nunc futuri sunt, congreget in horrea: & omne frumentum sub Pharaonis potestate condatur, serveturque in urbibus.

36. Et præparetur futuræ septem annorum fami, quæ oppressura est Ægyptum, & non consumetur terra inopia.

37. Placuit Pharaoni consilium & cunctis ministris eius:

38. locutusque est ad eos: Num invenire poterimus talem virum, qui spiritu Dei plenus sit?

39. Dixit ergo ad Ioseph: Quia ostendit tibi Deus omnia quæ locutus es, numquid sapientiorum & consimilem tui invenire poterò?

40. * Tu eris super domum meam, & ad tui oris imperium cunctus populus obediet: uno tantum regni solio te præcedam.

41. Dixitque rursus Pharo ad Ioseph: Ecce, constitui te super universam terram Ægypti.

42. Tulitque annulum de manu sua, & dedit eum in manu eius: vestivitque eum stolâ byssinâ, & collo torquem auream circumposuit.

43. Fecitque eum ascendere super currum suum secundum, clamante præcone, ut omnes coram eo genu flecterent, & præpositum esse scirent universæ Terræ Ægypti.

44. Dixit quoque rex ad Ioseph: Ego sum Pharo: absque tuo imperio non movebit quisquam manum aut pedem

* Pr. 104.
21.
1. Mo. 2.
53.
Ab. 7. 10.

in omni terra Ægypti.

45. Veritque nomen eius, & vocavit eum lingua Ægyptiaca, Salvatore mundi. Deditque illi uxorem Aseneth filiam Putiphare sacerdotis Heliopoleos. Egressus est itaque Ioseph ad terram Ægypti

* Ann. M. 2289. Confer cum c. 47. vers. 9.

46. (triginta * autem annorum erat quando stetit in conspectu regis Pharaonis) & circumvit omnes regiones Ægypti.

47. Venitque fertilitas septem annorum: & in manipulis redactæ segetes congregatæ sunt in horrea Ægypti.

48. Omnis etiam frugum abundantia in singulis urbibus condita est.

49. Tantaque fuit abundantia tritici, ut arenæ maris coequaretur, & copia mensuram excederet.

* Infr. 48. 20. 49. 5.

50. * Nati sunt autem Ioseph filij duo antequam veniret fames: quos peperit ei Aseneth filia Putiphare sacerdotis Heliopoleos.

51. Vocavitque nomen primogeniti, Manasses, dicens: Oblivisci me fecit Deus omnium laborum meorum, & domus patris mei.

52. Nomen quoque secundi appellavit Ephraim, dicens: Crescere me fecit Deus in terra paupertatis meæ.

53. Igitur transactis septem ubertatis annis, qui fuerant in Ægypto:

* Ann. M. 2296. Ant. Chr. 1708.

54. cœperunt venire * septem anni inopie, quos prædixerat Ioseph: & in universo orbe fames prævaluit, in cuncta autem terra Ægypti panis erat.

55. Quâ esuriente, clamavit populus ad Pharaonem, alimenta petens. Quibus ille respondit: Ite ad Ioseph: & quidquid ipse vobis dixerit, facite.

* Tunc annum agens 37.

56. Crescebat autem quotidie fames in omni terra: aperuitque Ioseph * universa horrea, & vendebat Ægyptiis: nam & illos oppresserat fames.

57. Omnesque provinciæ veniebant in Ægyptum, ut emerent escas, & malum inopiæ temperarent.

CAPUT XLII.

Fratres Joseph, cogente fame, in Ægyptum pro emendis frumentis à patre missi, ab eo cognoscuntur, ac durius tractantur, & in carcerem conjiciuntur: tandem Simeone in vinculis relicto, revertuntur, ac pecuniam in saccum ejusque inditam unâ cum frumento inscijs referunt.

Ann. M. 2297. Ant. Chr. 1707.

1. **A**udiens autem Iacob quòd alimenta venderentur in Ægypto,

pto, dixit filiis suis: Quare negligitis? 2. audivi quòd triticum venundetur in Ægypto: descendite, & emite nobis necessaria, ut possimus vivere, & non consumamur inopia.

3. Descendentes igitur fratres Ioseph decem, ut emerent frumenta in Ægypto,

4. Benjamin domi retento a Iacob, qui dixerat fratribus eius: Ne forte in itinere quidquam patiatur mali:

5. ingressi sunt terram Ægypti cum aliis qui pergebant ad emendum. Erat autem fames in terra Chanaan.

6. Et Ioseph erat princeps in Terra Ægypti, atque ad eius nutum frumenta populis vendebantur. Cùmque adorassent eum fratres sui,

7. & agnovisset eos, quasi ad alienos durius loquebatur, interrogans eos: Unde venistis? Qui responderunt: De Terra Chanaan, ut emamus victui necessaria.

8. Et tamen fratres ipsi cognoscens, non est cognitus ab eis.

9. Recordatusque somniorum, quæ aliquando viderat, ait ad eos: Exploratores estis: ut videatis infirmiora terræ venistis.

10. Qui dixerunt: Non est ita, domine, sed servi tui venerunt ut emerent cibos.

11. Omnes filij unius viri sumus: pacifici venimus, nec quidquam famuli tui machinantur mali.

12. Quibus ille respondit: Aliter est: immunita terræ huius considerare venistis.

13. At illi: Duodecim, inquit, servi tui, fratres sumus, filij viri unius in Terra Chanaan: minimus cum patre nostro est, alius non est super.

14. Hoc est, ait, quod locutus sum: Exploratores estis.

15. Iam nunc experimentum vestri capiam: per salutem Pharaonis non egrediemini hinc, donec veniat frater vester minimus.

16. Mittite ex vobis unum, & adducat eum: vos autem eritis in vinculis, donec probentur quæ dixistis utrum vera an falsa sint: alioquin per salutem Pharaonis exploratores estis.

17. Tradidit ergo illos custodia tribus diebus.

18. Die autem tertio eductis de carcere, ait: Facite quæ dixi, & vivetis: Deum enim timeo.

19. Si pacifici estis, frater vester unus ligetur in carcere: vos autem abite, & fer-

* Infr. 43. 3. & 5.

ferre frumenta quæ emistis, in domos vestras,

20. * & fratrem vestrum minimum ad me adducite, ut possim vestros probare sermones, & non moriamini. Fecerunt ut dixerat,

21. & locuti sunt ad invicem: Merito hæc patimur, quia peccavimus in fratre nostro, videntes angustiam animæ illius, dum deprecaretur nos, & non audivimus: idcirco venit super nos ista tribulatio.

* Sup. 37. 22.

22. E quibus unus Ruben, ait: Numquid non dixi vobis: * Nolite peccare in puerum: & non audistis me? in sanguis eius exquiritur.

23. Nesciebant autem quòd intelligeret Ioseph: eò quòd per interpretem loqueretur ad eos.

24. Avertitque se prumper, & flevit: & reversus locutus est ad eos.

25. Tollensque Simeon, & ligans illis præsentibus, iussit ministris ut implerent eorum saccos tritico, & reponerent pecunias singulorum in sacculis suis, datis supra cibariis in viam: qui fecerunt ita.

26. At illi portantes frumenta in asinis suis, profecti sunt.

27. Apertoque unus sacco, ut daret iumento pabulum in diversorio, contemplassit pecuniam in ore sacculi,

28. dixit fratribus suis: Reddita est mihi pecunia, en habetur in sacco. Et obstupescit, turbatque mutuo dixerunt: Quidnam est hoc, quod fecit nobis Deus?

29. Veneruntque ad Iacob patrem suum in terram Chanaan, & narraverunt ei omnia quæ accidissent sibi, dicentes:

30. Locutus est nobis dominus terræ durè, & putavit nos exploratores esse provinciæ.

31. Cui respondimus: Pacifici sumus, nec ullas molimur insidias.

32. Duodecim fratres uno patre geniti sumus: unus non est super, minimus cum patre nostro est in Terra Chanaan.

33. Qui ait nobis: Sic probabo quòd pacifici sitis: Fratrem vestrum unum dimittite apud me, & cibaria domibus vestris necessaria sumite, & abite,

34. fratremque vestrum minimum adducite ad me, ut sciam quòd non sitis exploratores: & istum, qui tenetur in vinculis, recipere possitis: ac deinceps quæ vultis, emendi habeatis licentiam.

35. His dictis, cum frumenta effunderent, singuli repererunt in ore saccorum

ligatas pecunias: exterritisque simul omnibus,

36. dixit pater Iacob: Absque liberis me esse fecistis, Ioseph non est super, Simeon tenetur in vinculis, & Benjamin auferetis: in me hæc omnia mala reciderunt.

37. Cui respondit Ruben: Duos filios meos interficite, si non reduxero illum tibi: trade illum in manu mea, & ego eum tibi restituum.

38. At ille: Non descendet, inquit, filius meus vobiscum: frater eius mortuus est, & ipse solus remansit: si quid ei adversi acciderit in terra ad quam pergitis, deducetis canos meos cum dolore ad inferos.

CAPUT XLIII.

Ægrè impetravunt fratres Joseph à patre, ut in Ægyptum revertentes additis muneribus ac duplici pecuniâ, Benjamin secum ducerent: qui, irovitati ad convivium, educto Simeone de carcere, simul epulantur cum Joseph.

1. **I**nterim fames omnem terram vehementer premebat.

2. Consumptisque cibis quos ex Ægypto detulerant, dixit Iacob ad filios suos: Revertimini, & emite nobis pauxillum escarum.

3. Respondit Iudas: Denunciavit nobis vir ille sub attestatione iurisiurandi, dicens: Non videbitis faciem meam, nisi fratrem vestrum minimum adduxeritis vobiscum.

4. Si ergo vis eum mittere nobiscum, pergemus pariter, & ememus tibi necessaria:

5. sin autem non vis, non ibimus: vir enim, ut sæpe diximus, denunciavit nobis, dicens: * Non videbitis faciem meam absque fratre vestro minimo.

6. Dixit eis Israel: In meam hoc fecistis miseriam, ut indicaretis ei & alium habere vos fratrem.

7. At illi responderunt: Interrogavit nos homo per ordinem nostram progeniem: si pater viveret: si haberemus fratrem: & nos respondimus ei consequenter iuxta id quod fuerat sciscitatus: numquid scire poteramus quòd dicturus esset: Adducite fratrem vestrum vobiscum?

8. Iudas quoque dixit patri suo: Mitte puerum * mecum, ut proficiscamur, & possimus vivere: ne moriamur nos & par-

* i. Fratrem natu minimum: alioquin enim erat jam annorum 24. filiosque genuerat.

Infr. 46. 21.

vuli nostri.

• Infr. 44.
32.

9. * Ego suscipio puerum: de manu mea require illum. nisi reduxero, & reddidero eum tibi, ero peccati reus in te omni tempore.

10. Si non interessisset dilatio, iam vice altera venissemus.

11. Igitur Israël pater eorum dixit ad eos: Si sic necesse est, facite quod vultis: sumite de optimis terræ fructibus in vas vestris, & deferte viro munera, modicum resinæ, & mellis, & storacis, stactes, & terebinthi, & amygdalarum.

12. Pecuniam quoque duplicem fertè vobiscum: & illam, quam invenistis in sacculis, reportate, ne forte errore factum sit:

13. sed & fratrem vestrum tollite, & ite ad virum.

14. Deus autem meus omnipotens faciat vobis eum placabilem: & remittat vobiscum fratrem vestrum quem tenet, & hunc Benjamin: ego autem quasi orbatus absque liberis ero.

15. Tulerunt ergo viri munera, & pecuniam duplicem, & Benjamin: descenderuntque in Ægyptum, & steterunt coram Joseph.

16. Quos cum ille vidisset, & Benjamin simul, præcepit dispensatori domus suæ, dicens: Introduc viros domum, & occide victimas, & instrue convivium: quoniam mecum sunt comesturi meridie.

17. Fecit ille quod sibi fuerat imperatum, & introduxit viros domum.

18. Ibi que exterriti, dixerunt mutuo: Propter pecuniam, quam retulimus prius in sacculis nostris, introducti sumus: ut devolvat in nos calumniam, & violentè subjiciat servituti & nos, & asinos nostros.

19. Quamobrem in ipsis foribus accedentes ad dispensatorem domus

20. locuti sunt: Oramus domine ut audivas nos. * Iam ante descendimus ut emeremus escas:

• Sup. 42.
3.

21. quibus emptis, cum venissemus ad diversorium, aperuimus saccos nostros, & invenimus pecuniam in ore saccorum: quam nunc eodem pondere reportavimus.

22. Sed & aliud attulimus argentum, ut emamus quæ nobis necessaria sunt: non est in nostra conscientia quis posuerit eam in marsupiiis nostris.

23. At ille respondit: Pax vobiscum, nolite timere: Deus vester, & Deus patris vestri dedit vobis thesauros in sacculis vestris. nam pecuniam, quam dedistis mihi,

probatam ego habeo. Eduxitque ad eos Simeon.

24. Et introductis domum, attulit aquam, & laverunt pedes suos, deditque pabulum asinis eorum.

25. Illi verò parabant munera, donec ingrederetur Joseph meridie: audierant enim quòd ibi comesturi essent panem.

26. Igitur ingressus est Joseph domum suam, obtuleruntque ei munera, tenentes in manibus suis: & adoraverunt proni in terram.

27. At ille, clementer resolutatis eis, interrogavit eos, dicens: Salvus ne est pater vester senex, de quo dixeratis mihi? Adhuc vivit?

28. Qui responderunt: Sospes est servus tuus pater noster, adhuc vivit. Et incurvati, adoraverunt eum.

29. Attollens autem Joseph oculos, vidit Benjamin fratrem suum uterinum, & ait: Iste est frater vester parvulus, de quo dixeratis mihi? Et rursum: Deus, inquit, miseretur tui filii mi.

30. Festinavitque quia commota fuerant viscera eius super fratre suo, & erumpebant lacrymæ: & introiens cubiculum flevit.

31. Rursumque lotâ facie egressus, continuit se, & ait: Ponite panes.

32. Quibus appositis, seorsum Joseph, & seorsum fratribus, Ægyptiis quoque qui vescebantur simul, seorsum (illicitum est enim Ægyptiis comedere cum Hebræis, & profanum putant huiusmodi convivium)

33. sederunt coram eo, primogenitus iuxta primogenita sua, & minimus iuxta ætatem suam. Et mirabantur nimis,

34. sumptis partibus quas ab eo acceperant: maiorque pars venit Benjamin, ita ut quinque partibus excederet. Biberuntque & inebriati sunt cum eo.

CAPUT XLIV.

Joseph jubet abscondi scyphum suum in sacco Benjamin; & post eum inventum, revocatos ab itinere fratres furti arguit: Judas autem pro Benjamin se in servitutem offert.

1. **P**Ræcepit autem Joseph dispensatori domus suæ, dicens: Imple saccos eorum frumento, quantum possunt capere: & pone pecuniam singulorum in summitate sacculi.

2. Scy-

2. Scyphum autem meum argenteum, & pretium quod dedit tritici, pone in ore sacculi junioris. factumque est ita.

3. Et orto mane, dimissi sunt cum asinis suis.

4. Iamque urbem exierant, & processerant paululum: tunc Joseph accessit dispensatore domus, Surge, inquit, & persequere viros: & apprehensis dicit: Quare reddidistis malum pro bono?

5. Scyphus, quem furati estis, ipse est in quo bibit dominus meus, & in quo augurari solet: pessimam rem fecistis.

6. Fecit ille ut iusserat. Et apprehensis per ordinem locutus est.

7. Qui responderunt: Quare sic loquitur dominus noster, ut servi tui tantum flagitij commiserint?

8. Pecuniam, quam invenimus in summitate saccorum, reportavimus ad te de terra Chanaan: & quomodo consequens est ut furati simus de domo domini tui aurum vel argentum?

9. Apud quemcumque fuerit inventum festinavitque quod queris, moriatur, & nos eritis servi domini nostri.

10. Qui dixit eis: Fiat iuxta vestram sententiam: apud quemcumque fuerit inventum, ipse sit servus meus, vos autem eritis innocij.

11. Itaque festinato deponentes in terram saccos, aperuerunt singuli.

12. Quos scrutatus, incipiens a maiore usque ad minimum, invenit scyphum in sacco Benjamin.

13. At illi, scissis vestibus, oneratisque rursum asinis, reversi sunt in oppidum.

14. Primusque Iudas cum fratribus ingressus est ad Joseph (necdum enim de loco abierat) omnesque ante eum pariter in terram corruerunt.

15. Quibus ille ait: Cur sic agere voluistis? an ignoratis quòd non sit similis mei in augurandi scientia?

16. Cui Iudas: Quid respondebimus, inquit, domino meo? vel quid loquimur, aut iuste poterimus obtendere? Deus invenit iniquitatem servorum tuorum: en omnes servi sumus domini mei, & nos, & apud quem inventus est scyphus.

17. Respondit Joseph: Absit a me ut sic agam: qui furatus est scyphum, ipse sit servus meus: vos autem abite liberi ad patrem vestrum.

18. Accedens autem propius Iudas, confitentè ait: Oro domine mi, loquatur servus tuus verbum in auribus tuis, &

ne irascaris famulo tuo: tu es enim post Pharaonem

19. dominus meus. * Interrogasti prius servos tuos: Habetis patrem aut fratrem?

20. & nos respondimus tibi domino meo: Est nobis pater senex, & puer parvulus, qui in senectute illius natus est: cuius uterinus frater mortuus est: & ipsum solum habet mater sua, pater verò tenere diligit eum.

21. Dixisti que servis tuis: Adducite eum ad me, & ponam oculos meos super illum.

22. Suggestimus domino meo: Non potest puer relinquere patrem suum: si enim illum dimiserit, morietur.

23. * Et dixisti servis tuis: Nisi venerit frater vester minimus vobiscum, non videbitis amplius faciem meam.

24. Cum ergo ascendissemus ad famulum tuum patrem nostrum, narravimus ei omnia quæ locutus est dominus meus.

25. Et dixit pater noster: Revertimini, & emite nobis parum tritici.

26. Cui diximus: Ire non possumus: si frater noster minimus descenderit nobiscum, proficissemus simul: alioquin illo absente, non audemus videre faciem viri.

27. Ad quæ ille respondit: Vos scitis quòd duos genuerit mihi uxor mea. *

28. Egressus est unus, & dixistis: Bestia devoravit eum: & hucusque non comparet.

29. Si tuleritis & istum, & aliquid ei in via contigerit, deducetis canos meos cum merore ad inferos.

30. Igitur si intravero ad servum tuum patrem nostrum, & puer defuerit, (cum anima illius ex huius anima pendeat)

31. videritque eum non esse nobiscum, morietur, & deducet famuli tui canos eius cum dolore ad inferos.

32. Ego propriè servus tuus sim qui in meam hunc recepi fidem, & spondei dicens: * Nisi reduxero eum, peccati reus ero in patrem meum omni tempore. 9.

33. Manebo itaque servus tuus pro puero in ministerio domini mei, & puer ascendat cum fratribus suis.

34. Non enim possum redire ad patrem meum, absente puero: ne calamitatis, quæ oppressura est patrem meum, testis assistam.

CAPUT XLV.

Joseph se fratribus manifestat, eosque ter-

* Sup. 42.
11. & 13.

* Sup. 43.
3. & 5.

* Rachel quam so-

lam propria electione duxerat.

Sup. 37.
23. 33.

* Sup. 43.

ritos cum osculo amplexatur: quare Pharaon una cum tota domo sua exultans, præcepit ut advocetur pater cum universa domo sua in Ægyptum: idem multis verbis denuntiat Joseph, fratresque multis donatos numeribus ad patrem remittit.

1. NON se poterat ultra cohibere: Ioseph multis coram astantibus: undè præcepit ut egrederentur cuncti foras, & nullus interesset alienus agnitioni mutæ.

2. Elevavitque vocem cum fletu: quam audierunt Ægyptij, omnisque domus Pharaonis.

3. Et dixit fratribus suis: Ego sum Ioseph: adhuc pater meus vivit? Non poterat respondere fratres nimio terrore perterriti.

4. Ad quos ille clementer: Accedite, inquit, ad me. Et cum accessissent propè,* Ego sum, ait, Ioseph, frater vester, quem vendidistis in Ægyptum.

5. Nolite pavere, neque vobis durum esse videatur quòd vendidistis me in his regionibus: * pro salute enim vestra misit me Deus ante vos in Ægyptum.

6. Biennium est enim quòd coepit fames esse in terra: & adhuc quinque anni restant, quibus nec arari poterit, nec meti.

7. Præmisitque me Deus ut reservemini super terram, & escas ad vivendum habere possitis.

8. Non vestro consilio, sed Dei voluntate huc missus sum: qui fecit me quasi patrem Pharaonis, & dominum universæ domus eius, ac principem in omni terra Ægypti.

9. Festinate, & ascendite ad patrem meum, & dicetis ei: Hæc mandat filius tuus Ioseph: Deus fecit me dominum universæ terræ Ægypti: descende ad me, ne moreris.

10. & habitabis in Terra Gessen: erisque iuxta me tu, & filij tui, & filij filiorum tuorum, oves tuæ, & armenta tua, & universa quæ possides.

11. Ibi que te pascam (adhuc enim quinque anni residui sunt famis) ne & tu pereras, & domus tua, & omnia quæ possides.

12. En, oculi vestri, & oculi fratris mei Benjamin vident quòd os meum loquatur ad vos.

13. Nunciate patri meo universam gloriam meam, & cuncta quæ vidistis in

Ægypto: festinate, & adducite eum ad me.

14. Cùmque amplexatus recidisset in collum Benjamin fratris sui, flevit: illo quoque similiter flente super collum eius.

15. Osculatusque est Ioseph omnes fratres suos, & ploravit super singulos: post quæ ausi sunt loqui ad eum.

16. Auditumque est, & celebri sermone vulgatum in aula regis: Venerunt fratres Ioseph: & gavisus est Pharaon, atque omnis familia eius.

17. Dixitque ad Ioseph ut imperaret fratribus suis, dicens: Onerantes iumentum, ite in Terram Chanaan,

18. & tollite inde patrem vestrum & cognationem, & venite ad me: & ego dabo vobis omnia bona Ægypti, ut comedatis medullam terræ.

19. Præcipe etiam ut tollant plaustra de terra Ægypti, ad subvectionem parvulorum suorum ac coniugum: & dicitur: Tollite patrem vestrum, & proparate quantocyùs venientes.

20. Nec dimittatis quidquam de suppellectili vestra: quia omnes opes Ægypti, vestræ erunt.

21. Feceruntque filij Israël ut eis mandatum fuerat. Quibus dedit Ioseph plaustra, secundum Pharaonis imperium: & cibaria in itinere.

22. Singulis quoque proferri iussit binas stolas: Benjamin verò dedit trecentos argenteos cum quinque stolis optimis:

23. tantumdem pecuniæ & vestium mitens patri suo, addens & asinos decem qui subveherent ex omnibus divitiis Ægypti, & totidem asinas, triticum in itinere, panesque portantes.

24. Dimisit ergo fratres suos, & proficiscentibus ait: Ne irascamini in via.

25. Qui ascendentes ex Ægypto, venerunt in Terram Chanaan ad patrem suum Iacob.

26. Et nunciaverunt ei, dicentes: Ioseph filius tuus vivit: & ipse dominatur in omni Terra Ægypti. Quo audito Iacob, quasi de gravi somno evigilans, tamen non credebatur.

27. Illi e contrà referebant omnem ordinem rei. Cùmque vidisset plaustra & universa quæ miserat, revixit spiritus eius,

28. & ait: Sufficit mihi si adhuc Ioseph filius meus vivit: vadam, & videbo illum antequam moriar.

CA.

CAPUT XLVI.

Jacob renovat Dei promissione cum universis filiis ac nepotibus, quorum nomina recensentur, in Ægyptum descendit: cui occurrens Ioseph, suadet ut Pharaoni se esse pastorem ovium dicant.

Ineunte 3. anno famis. Ann. M. 2298. Ant. Chr. 1706.

1. P Rofectusque Ioseph cum omnibus quæ habebat, venit ad Puteum iuramenti: & mactatis ibi victimis Deo patris sui Isaac,

2. audivit eum per visionem noctis vocantem se, & dicentem sibi: Iacob, Iacob. Cui respondit: Ecce adsum.

3. Ait illi Deus: Ego sum fortissimus Deus patris tui: noli timere, descende in Ægyptum, quia in gentem magnam faciam te ibi.

4. Ego descendam tecum illuc, & ego inde adducam te revertentem: Ioseph quoque ponet manus suas super oculos tuos.

5. Surrexit autem Iacob a Puteo iuramenti: * triseruntque eum filij cum parvulis & uxoribus suis in plaustris quæ miserat Pharaon ad portandum senem, & omnia quæ possederat in Terra Chanaan: * venitque in Ægyptum cum omni semine suo,

6. filij eius, & nepotes, filiæ, & cuncta simul progenies.

7. Hæc sunt autem nomina filiorum Israël, qui ingressi sunt in Ægyptum, ipse cum liberis suis. * Primogenitus Ruben.

8. Filij Ruben: Henoeh & Phallu & Hesron & Charmi.

9. * Filij Simeon: Iamuel & Iamin & Ahod, & Iachin & Sohar, & Saul filius Chanaanitidis.

10. * Filij Levi: Gerson & Caath & Merari.

11. * Filij Iuda: Her & Onan & Sela & Phares & Zara. mortui sunt autem Her & Onan in terra Chanaan. Natique sunt filij Phares: Hesron & Hamul.

12. * Filij Issachar: Thola & Phua & Job & Semron.

13. * Filij Zabulon: Sared & Elon & Iahel.

14. Hi filij Liæ quos genuit in Mesopotamia Syriæ cum Dina filia sua. omnes animæ filiorum eius & filiarum, triginta tres.*

15. Filij Gad: Sephion & Haggi & Suni & Esebon & Heri & Arodi & Areli.

16. * Filij Aser: Iamne & Iesua & Iessui & Beria, Sara quoque soror eorum. Filij Beria: Heber & Melchiel.

17. hî filij Zelphe, quam dedit Laban Liæ filiæ suæ. & hos genuit Iacob sedecim animas.

18. Filij Rachel uxoris Iacob: Ioseph & Benjamin.

19. * Natique sunt Ioseph filij in Terra Ægypti, quos genuit ei Aseneth filia Putiphare sacerdotis Heliopoleos: Manasses & Ephraim.

20. Filij Benjamin: * Bela & Bechor & Asbel & Gera & Naaman & Echi & Ros & Mophim & Ophim & Ared.

21. hî filij Rachel quos genuit Iacob. omnes animæ, quatuordecim.

22. Filij Dan: Husim.

23. Filij Nephthali: Iasiel & Guni & Ieser & Sallèm.

24. Hi filij Balæ, quam dedit Laban Racheli filiæ suæ: & hos genuit Iacob: omnes animæ, septem.

25. Cunctæ animæ, quæ ingressæ sunt cum Iacob in Ægyptum, & egressæ sunt de femore illius, absque uxoribus filiorum eius, sexaginta sex. †

26. Ioseph autem Ioseph, qui nati sunt ei in terra Ægypti, animæ duæ. * Omnes animæ domus Iacob, quæ ingressæ sunt in Ægyptum, fuere septuaginta. * † Ibi verò & Jacob & Ioseph comprehendantur.

27. Misit autem Iudam ante se ad Ioseph, ut nunciaret ei, & occurreret in Gessen.

28. Quòd eùm pervenisset, iuncto Ioseph curru suo, ascendit obviam patri suo ad eundem locum: vidensque eum, irruit super collum eius, & inter amplexus flevit.

29. Dixitque pater ad Ioseph: iam lætus moriar, quia vidi faciem tuam, & superstitem te reliquo.

30. At ille locutus est ad fratres suos, & ad omnem domum patris sui: Ascendam, & nunciabo Pharaoni, dicamque ei: Fratres mei, & domus patris mei, qui erant in Terra Chanaan, venerunt ad me:

31. & sunt viri pastores ovium, curramque habent alendorum gregum: pecora sua, & armenta, & omnia quæ habere poterunt, adduxerunt secum.

32. Cùmque vocaverit vos, & dixerit: Quod est opus vestrum?

33. Respondetis: Viri pastores sumus servi tui, ab infantia nostra usque in præsens, & nos & patres nostri. Hæc autem dicetis, ut habitare possitis in terra Gessen:

gendus, ut Her & Onan sublati, (quippe in terra Chanaan mortuis) ipse Jacob cum aliis jungatur, ut asserit Hieron.

† Unde etiam sup. v. 8. sic exprimitur. ipse cum liberis tuis. Cui consonat v. 27. Omnes animæ domus Jacob.

* 1. Par. 7. 30. † Ibi non comprehenditur Jacob. * Deut. 10. 22.

* 1. Par. 7. 50. † Ibi verò & Jacob & Ioseph comprehenduntur.

* 1. Par. 7. 6. 8. 1.

* Qui numerus ita est intelligendus.

sen: quia detestantur Ægyptij omnes pastores ovium.

CAPUT XLVII.

Joseph, adventu patris & fratrum Pharaoni nuntiatio, introducit Jacob cum filiis ad Pharaonem. Terra Gessen conceditur iis ad inhabitandum, famisque tempore eos alit: porrò fames tantum premit Ægyptum, ut, venditis pecoribus, terram quoque vendere sint coacti: quo factum est ut quinta pars fructuum regibus Ægypti perpetuo cedat, præterquam in possessionibus sacerdotum. Post annos septemdecim Jacob plurimum ditatus jam moriturus adjurat Joseph de sua sepultura in Chanaanæ.

1. Ingressus ergo Ioseph nunciavit Pharaoni, dicens: Pater meus & fratres, oves eorum & armenta, & cuncta quæ possident, venerunt de Terra Chanaan: & ecce consistunt in Terra Gessen.
2. Extremos quoque fratrum suorum quinque viros constituit coram rege:
3. quos ille interrogavit: Quid habetis operis? Responderunt: Pastores ovium sumus servi tui, & nos, & patres nostri.
4. Ad peregrinandum in terra tua venimus: quoniam non est herba gregibus servorum tuorum, ingravescente fame in terra Chanaan: petimusque ut esse nos iubeas servos tuos in Terra Gessen.
5. Dixit itaque rex ad Ioseph: Pater tuus & fratres tui venerunt ad te.
6. Terra Ægypti in conspectu tuo est: in optimo loco fac eos habitare, & trade eis Terram Gessen. Quod si nosti in eis esse viros industrios, constitue illos magistros pecorum meorum.
7. Post hæc introduxit Ioseph patrem suum ad Regem, & statuit eum coram eo: qui benedicens illi,
8. & interrogatus ab eo: Quot sunt dies annorum vitæ tuæ?
9. Respondit: Dies peregrinationis meæ centum triginta annorum sunt, parvi & mali, & non pervenerunt usque ad dies patrum meorum quibus peregrinati sunt.
10. Et benedicto rege, egressus est foras.
11. Ioseph vero patri & fratribus suis dedit possessionem in Ægypto in optimo terræ loco, Ramesses, ut præceperat Pharaon.
12. Et alebat eos, omnemque domum patris sui, præbens cibaria singulis.

* Joseph verb. 39. tunc annum agerem, utpote 30. annorum, cum sterit coram Pharaon, ante copie ann. 7. & duos

13. In toto enim orbe panis deerat, & oppresserat fames terram, maxime Ægypti & Chanaan.
14. Et quibus omnem pecuniam congregavit pro venditione frumenti, & intulit eam in ærarium regis.
15. Cùmque defecisset emptoribus pretium, venit cuncta Ægyptus ad Ioseph, dicens: * Da nobis panes: quare morimur coram te, deficiente pecunia?
16. Quibus ille respondit: Adducite pecora vestra, & dabo vobis pro eis cibos, si pretium non habetis.
17. Quæ cùm adduxissent, dedit eis alimenta pro equis, & ovibus, & bobus, & asinis: sustentavitque eos illo anno pro commutatione pecorum.
18. Venerunt quoque anno secundò, & dixerunt ei: Non celabimus dominum nostrum quòd deficiente pecuniâ, pecora simul defecerunt: nec clam te est, quòd absque corporibus & terra nihil habemus.
19. Cur ergo moriemur te vidente? & nos & terra nostra tui erimus: eme nos in servitutem regiam, & præbe semina, ne pereunte cultore redigarit terra in solitudinem.
20. Emit igitur Ioseph omnem Terram Ægypti, vendentibus singulis possessiones suas præ magnitudine famis. Subiecitque eam Pharaoni,
21. & cunctos populos eius a novissimis terminis Ægypti usque ad extremos fines eius,
22. præter terram sacerdotum, quæ a rege tradita fuerat eis: quibus & statuta cibaria ex horreis publicis præbebantur, & idecirco non sunt compulsi vendere possessiones suas.
23. Dixit ergo Ioseph ad populos: En ut cernitis, & vos & terram vestram Pharaon possidet: accipite semina, & serite agros,
24. ut fruges habere possitis. Quintam partem regi dabitis: quatuor reliquis permittebis in sementem, & in cibum familiis & liberis vestris.
25. Qui responderunt: Salus nostra in manu tua est: respiciat nos tantum dominus noster, & læti serviemus regi.
26. Ex eo tempore usque in præsentem diem in universa terra Ægypti regibus quinta pars solvitur, & factum est quasi in legem, absque terra sacerdotali, quæ libera ab hac conditione fuit.
27. Habitavit ergo Israël in Ægypto, id-

famis (sup. c. 41.) Ad prouide natus est anno patris 91. ut notavimus sup. pr. c. 30. 25. Ann. M. 2300. * Ann. M. 2301. Ant. Chr. 1703.

* i. Altero à venditione pecorum, & Mandi 2302. qui est septimus & postremus famis.

- idest, in Terra Gessen, & possedit eam: auctusque est, & multiplicatus nimis.
28. Et vixit in ea decem & septem annis: factique sunt omnes dies vitæ illius, centum quadraginta septem annorum.
29. Cùmque appropinquare cerneret diem mortis suæ, vocavit filium suum Ioseph, & dixit ad eum: Si inveni gratiam in conspectu tuo, * pone manum tuam sub femore meo: & facies mihi misericordiam & veritatem, ut non sepelias me in Ægypto:
30. sed dormiam cum patribus meis, & auferas me de terra hac, condasque in sepulchro maiorum meorum. * Cui respondit Ioseph: Ego faciam quod iussisti.
31. Et ille: Iura ergo, inquit, mihi. Quo iurante, adoravit Israël Deum, conversus ad lectuli caput.

Anno M. 2315. Ant. Chr. 1680. * Sup. 24. 2.

* Sup. 23. 17.

CAPUT XLVIII.

Jacob ægrotañtem invisit Ioseph, cujus filios Manassen & Ephraim Jacob sibi adoptat, ac benedicit, minorem contradicente Ioseph majori præponit; denique supra fratres partem unam Ioseph tribuit.

Eodem ann. 2315.

* Sup. 28. 13.

* Sup. 41. 50. * Jos. 13. 7. 29.

* Sup. 35. 19.

1. **HIS** ita transactis nuntiatum est Ioseph quòd ægrotañt pater suus: qui, assumptis duobus filiis Manasse & Ephraim, ire perrexit.
2. Dictumque est seni: Ecce filius tuus Ioseph venit ad te. Qui confortatus sedit in lectulo.
3. Et ingresso ad se ait: Deus omnipotens * apparuit mihi in Luza, quæ est in Terra Chanaan: Benedixitque mihi,
4. & ait: Ego te augebo & multiplicabo, & faciam te in turbas populorum: daboque tibi terram hanc, & semini tuo post te in possessionem sempiternam.
5. Duo ergo filij tui, qui * nati sunt tibi in Terra Ægypti antequàm huc venire ad te, mei erunt: * Ephraim & Manasses, sicut Ruben & Simeon reputabuntur mihi.
6. Reliquos autem quos genueris post eos, tui erunt, & nomine fratrum suorum vocabuntur in possessionibus suis.
7. Mihi enim, quando veniebam de Mesopotamia, * mortua est Rachel in terra Chanaan in ipso itinere, eratque venter tempus: & ingrediebar Ephratam, & sepelivi eam iuxta viam Ephratæ, quæ alio nomine appellatur Bethlehem.
8. Videns autem filios eius dixit ad

eum: Qui sunt isti?

9. Respondit: Filij mei sunt, quos donavit mihi Deus in hoc loco. Adduc, inquit, eos ad me, ut benedicam illis.
10. Oculi enim Israël caligabant præ nimia senectute, & clarè videre non poterat. Applicitosque ad se, deosculatus & circumplexus eos,
11. dixit ad filium suum: Non sum fraudatus aspectu tuo: insuper ostendit mihi Deus semen tuum.
12. Cùmque tulisset eos Ioseph de gremio patris, adoravit pronus in terram.
13. Et posuit Ephraim ad dexteram suam, id est, ad sinistram Israël: Manassen verò in sinistra sua, ad dexteram scilicet patris, applicuitque ambo ad eum.
14. Qui extendens manum dexteram, posuit super caput Ephraim minoris fratris: sinistram autem super caput Manasse qui maior natu erat, commutans manus.
15. * Benedixitque Iacob filiis Ioseph, & ait: Deus, in cuius conspectu ambulaverunt patres mei Abraham, & Isaac, Deus qui pascit me ab adolescentia mea usque in præsentem diem:
16. * Angelus, qui eruit me de cunctis malis, benedicat pueris istis: & invoce-tur super eos nomen meum, nomina quoque patrum meorum Abraham, & Isaac, & crescant in multitudinem super terram.
17. Videns autem Ioseph quòd posuisset pater suus dexteram manum super caput Ephraim, * graviter accepit: & apprehensam manum patris levare conatus est de capite Ephraim, & transferre super caput Manasse.
18. Dixitque ad patrem: Non ita convenit, pater: quia hic est primogenitus, pone dexteram tuam super caput eius.
19. Qui renuens, ait: Scio fili mi, scio: & iste quidem erit in populos, & multiplicabitur: sed frater eius minor, maior erit illo: * & semen illius crescet in gentes.
20. Benedixitque eis in tempore illo, dicens: In te benedicetur Israël, atque dicetur: Faciat tibi Deus sicut Ephraim, & sicut Manasse. Constituitque Ephraim ante Manassen.
21. Et ait ad Ioseph filium suum: En ego morior, & erit Deus vobiscum, reducetque vos ad terram patrum vestrorum.
22. Do tibi partem * unam extra fratres tuos, quam tuli de manu * Amor-rhæi in gladio & arcu meo.

* Heb. 11. 21.

* Sup. 31. 29. 32. 2. Matth. 18. 10.

* Propter regnum Israel quòd in posteritate Ephraim cepit, & diuque conservatum est. 1. Reg. 11. 26.

Itaque Propheta, illud regnum Ephraim sepe nominant.

* Hebr. Sechem quod enigmata est ipsum locum significat.

† Unde Joan. 4. 5. dicitur Jacob illud prædium vicinum urbi Sichar (quæ est Sichima) dedisse filio suo Ioseph. Vid. Jos. 16. 1. & 29. Jos. 24. 8. * Deut. 33. 6.

CAPUT XLIX.

Jacob moriturus singulis filiis suis benedixit: quorumdam tamen benedictione ob peccata in maledictionem & acrem ob-jurgationem versa, futura illis praedicta: tandemque declarato sepulturae suae loco, moritur.

1. Vocavit autem Jacob filios suos, & ait eis: Congregamini, ut annunciem quae ventura sunt vobis in diebus novissimis.
2. Congregamini, & audite filij Jacob, audite Israël patrem vestrum:
3. Ruben primogenitus meus, tu fortitudo mea, & principium doloris mei: prior in donis, maior in imperio.
4. Effusus es sicut aqua, non crescas: quia ascendisti cubile patris tui, & maculasti stratum eius.
5. Simeon & Levi fratres: vasa iniquitatis bellantia.
6. In consilium eorum non veniat anima mea, & in cœtu illorum non sit gloria mea: quia in furore suo occiderunt virum, & in voluntate sua suffoderunt murum.
7. Maledictus furor eorum, quia per-tinax: & indignatio eorum, quia dura: dividam eos in Jacob, & dispergam eos in Israël.
8. Iuda, te laudabunt fratres tui: manus tua in cervicibus inimicorum tuorum, adorabunt te filij patris tui.
9. Catulus leonis Iuda: ad praedam filij mi ascendisti: requiescens acubuiisti ut leo, & quasi leona, quis suscitabit eum?
10. Non auferetur sceptrum de Iuda, & dux de femore eius, donec veniat qui mittendus est, & ipse erit expectatio gentium.
11. Ligans ad vineam pullum suum, & ad vitem, ô fili mi, asinam suam. Lavabit in vino stolam suam, & in sanguine uvæ pallium suum.
12. Pulchriores sunt oculi eius vino, & dentes eius lacte candidiores.
13. Zabulon in littore maris habitabit, & in statione navium pertingens usque ad Sidonem.
14. Issachar asinus fortis accubans inter terminos.
15. Vidit requiem quod esset bona: & terram quod optima: & supposuit humerum suum ad portandum, factusque est tributis serviens.

* Sup. 35.
22.
1. Par. 5. 1.

* Sup. 34.
25.

* Jer. 19. 1.

* 1. Par. 5.
2.

* Matt. 26.
Joann. 1.
45.

16. Dan iudicabit populum suum: sicut & alia tribus in Israël.
17. Fiat Dan coluber in via, cerastes in semita, mordens ungulas equi, ut cadat ascensor eius retro.
18. Salutarem tuum expectabo Domine.
19. Gad, accinctus praelibitur ante eum: & ipse accingetur retrorsum.
20. Aser, pinguis panis eius, & praebebit delicias regibus.
21. Nephthali, cervus emissus, & dans eloquia pulchritudinis.
22. Filius accrescens Ioseph, filius accrescens & decorus aspectu: filiae discurrerunt super murum.
23. Sed exasperaverunt eum, & iurgati sunt, invideruntque illi habentes iacula.
24. Sedit in forti arx eius, & dissoluta sunt vincula brachiorum & manuum illius per manus potentis Iacob: inde pastor egressus est, lapis Israël.
25. Deus patris tui erit adiutor tuus, & omnipotens benedicet tibi benedictionibus caeli desuper, benedictionibus abyssi iacentis deorsum, benedictionibus uberrum & vulvae.
26. Benedictiones patris tui confortatae sunt benedictionibus patrum eius: donec veniret desiderium collium aeternorum: fiant in capite Ioseph, & in vertice Nazarei inter fratres suos.
27. Benjamin lupus rapax, manè comedet praedam, & vespere dividet spolia.
28. Omnes hi in tribus Israël duodecim: haec locutus est eis pater suus, benedixitque singulis, benedictionibus propriis.
29. Et praecipit eis, dicens: Ego congregor ad populum meum: sepeliteme cum patribus meis in spelunca duplici quae est in agro Ephron Hethaei.
30. contra Mambre in Terra Chanaan, quam emit Abraham cum agro ab Ephron Hethaeo in possessionem sepulchri.
31. Ibi sepelierunt eum, & Saram uxorem eius: ibi sepultus est Isaac cum Rebecca coniuge sua: ibi & Lia condita iacet.
32. Finitisque mandatis quibus filios instruebat, collegit pedes suos super lectulum, & obiit: appositusque est ad populum suum.

* Quod in Sampsonae impletum est.

* 1. Par. 5.
1.

* Impletum in Saulo, sive Paulo.
August.

* Supr. 23.
17.

* Ann. M.
2315.
Ant. Chr.
1689.

CAPUT L.

Ioseph corpus patris aromatibus conditum curans, & adhibita lacta fimbria, cum

se-

senioribus Aegypti proficietur, ut in terra Chanaan sepeliatur: quo magna sollemnitate peracto, fratres ob irrogatam illi iniuriam sibi timentes, benigne suscipit & consolatur: qui, ubi mandatam dedisset de suis ossibus in terram Chanaan, cum ex Aegypto sint migraturi, deferendis, in pace quievit.

1. Quod cernens Ioseph, ruit super faciem patris flens & deosculans eum.
2. Praecipitque servis suis medicis ut aromatibus condirent patrem.
3. Quibus iussa explentibus, transierunt quadraginta dies: iste quippe mos erat cadaverum conditorum. flevitque eum Aegyptus septuaginta diebus.
4. Et expleto planctus tempore, locutus est Ioseph ad familiam Pharaonis: Si inveni gratiam in conspectu vestro, loquimini in auribus Pharaonis: ed quod pater meus adiuraverit me, dicens: En morior, in sepulchro meo quod fodi mihi in terra Chanaan, sepelies me. Ascendam igitur, & sepeliam patrem meum, ac revertar.
5. Dixitque ei Pharaon: Ascende & sepeli patrem tuum sicut adiuratus es.
6. Quod ascendente, ierunt cum eo omnes senes domus Pharaonis, cunctique maiores natu Terrae Aegypti.
7. domus Ioseph cum fratribus suis, absque parvulis & gregibus, atque armentis quae dereliquerant in Terra Gessen.
8. Habuit quoque in comitatu currus & equites: & facta est turba non modica.
9. Veneruntque ad Aream Atad, quae sita est trans Iordanem: ubi celebrantes exequias planctu magno atque vehementi impleverunt septem dies.
10. Quod cum vidissent habitatores Terrae Chanaan, dixerunt: Planctus magnus est iste Aegyptiis. Et idcirco vocatum est nomen loci illius, Planctus Aegypti.
11. Fecerunt ergo filij Iacob sicut praecipierat eis:
12. Et portantes eum in Terram Cha-

naan, sepelierunt eum in spelunca duplici, quam emerat Abraham cum agro in possessionem sepulchri ab Ephron Hethaeo contra faciem Mambre.

14. Reversusque est Ioseph in Aegyptum cum fratribus suis, & omni comitatu, sepulcro patris.

15. Quo mortuo, timentes fratres eius, & mutuo colloquentes: Ne forte memor sit iniuriae quam passus est, & reddat nobis omne malum quod fecimus,

16. mandaverunt ei dicentes: Pater tuus praecipit nobis antequam moreretur, ut haec tibi verbis illius diceremus: Obsecro ut obliviscaris sceleris fratrum tuorum, & peccati atque malitiae quam exercuerunt in te: nos quoque oramus ut servis Dei patris tui dimittas iniquitatem hanc. Quibus auditis flevit Ioseph.

18. Veneruntque ad eum fratres sui: & proni adorantes in terram dixerunt: Servi tui sumus.

19. Quibus ille respondit: Nolite timere: num Dei possumus resistere voluntati?

20. Vos cogitastis de me malum: sed Deus vertit illud in bonum, ut exaltaret me, sicut in praesentiarum cernitis, & salvos faceret multos populos.

21. Nolite timere: ego pascam vos & parvulos vestros. consolatusque est eos, & blandè ac tenerè est locutus.

22. Et habitavit in Aegypto cum omni domo patris sui: vixitque centum decem annis. Et vidit Ephraim filios usque ad tertiam generationem. Filij quoque Machir filij Manasse nati sunt in genibus Ioseph.

23. Quibus transactis, locutus est fratribus suis: Post mortem meam Deus visitabit vos, & ascendere vos faciet de terra ista ad terram quam iuravit Abraham, Isaac, & Iacob.

24. Cumque adiurasset eos atque dixisset: Deus visitabit vos, asportate ossa mea vobiscum de loco isto:

25. mortuus est, expletis centum decem vitae suae annis. Et conditus aromatibus, repositus est in loculo in Aegypto,

* Afor. 7.
16.
* Supr. 23.
17.

* Sup. 45.
5.

* Sup. 47.
12.

* Num. 32.
39.

* Heb. 11.
22.

* Exod. 13.
19.

* Jer. 24. 32.

* Ann. M.
2369.

Ant. Chr.
1635.

Cum per annos 80. Aegypto praefuisset.